

Verkondiging op de 1^e zondag van de 40dagentijd, 20 feb 2021, Dorpskerk Zoeterwoude

Marcus 1:12-15 & Genesis 9:8-17

Gemeente van Christus,

Inleiding

Er is alweer een jaar voorbij gegaan. Een heel jaar Corona in ons leven. Want vorig jaar begon tijdens de 40dagentijd de eerste lock-down. En dat moment vergeet je niet snel.

Het was in die eerste fase een enorme omschakeling naar wat allemaal niet meer kon. Maar óók nog heerste er in de samenleving optimisme dat we door die omschakeling iets zouden leren. Over hoe we met de wereld omgaan en met onszelf; hoe een andere manier van leven bijvoorbeeld goed is voor het klimaat en wat voor ons persoonlijk nu eigenlijk als echt belangrijk komt bovendien om onze tijd aan te besteden.

Grote veranderingen dwingen je om stil te staan en na te denken over waar je mee bezig bent.

De bijbelverhalen hielpen ons daarbij. Vorig jaar begonnen we met de bijbeltekst uit Mattheus 4, over Jezus die in de woestijn door de satan op de proef wordt gesteld, maar alle verleiding overwint. En we volgden Mozes in de Exodusverhalen via de sleutelmomenten in zijn leven: in Egypte, in Midjan, in de woestijn, op weg naar het beloofde land. We konden ons aan deze verhalen spiegelen, het bracht ons eigen bezinningsproces op gang. De bijbelverhalen begeleidden als het ware onze eigen tocht door de crisis, door de woestijn.

Nu, een jaar later, hebben we het beloofde land van vrijheid nog steeds niet bereikt. Net zoals het volk in de woestijn dat beloofde land maar niet bereikte: 40 jaren; het getal 40 geeft in de bijbel een lange periode aan...

Alweer een heel jaar voorbij. Welke sporen heeft dit jaar achtergelaten? Het begin van de 40dagentijd voelt voor mij dit jaar een beetje als oud & nieuw. Het laat me terugkijken en vooruitkijken.

Waar staan we nu?

De energie die na de eerste schok ontstond, om de crisis als kans aan te grijpen om te vernieuwen, lijkt wat weggeëbd. Bij veel mensen is er een onderstroom van vermoeidheid voor terug gekomen.

Vermoeidheid bij alle mensen in de vitale beroepen, vermoeidheid bij thuiswerkende ouders met schoolgaande kinderen. Vermoeidheid bij jongeren die hun leven op school of vervolgopleiding maar niet door kunnen starten. Vermoeidheid ook in onze gemeente om nog een keer nieuwe moed te verzamelen en alternatieve vormen te vinden om het geloofsgesprek gaande te houden. Vermoeidheid van al het aanpassen, al het veranderen en al het stilstaan.

Jezus in de woestijn in Marcus: kort en bondig

Wat dat betreft komt de toon die het Marcusevangelie aanslaat als geroepen! Want die staat niet lang stil bij Jezus in de woestijn.

We horen niet over de worsteling van Jezus met satan. Of hoe hij erdoor heen is gekomen.

Het staat er heel kort en bondig:

Jezus wordt naar de woestijn gedreven en is daar tussen de wilde dieren, wordt door satan op de proef gesteld en engelen zorgden voor hem.

Dat leest als een mededeling. Jezus was daar en hij wist aan Gods weg vast te houden: want de engelen vormen het einde van de mededeling. Jezus heeft dus macht over satan en zijn demonen. Dat blijkt ook uit alle direct volgende verhalen – waarvan we er al een enkele lazen in de afgelopen zondagen. Die mededeling is dus heel belangrijk in al het werk van Jezus dat volgt en bij alle genezingen die hij uitvoert in Galilea!

Het staat tussen het verhaal van zijn doop door Johannes de Doper en de samenvatting van wat hij aan de mensen ging verkondigen in. Als een statement. Een theologisch statement, dat:

Hij, die tijdens zijn doop in de Jordaan is bevestigd als de geliefde Zoon van God, de macht heeft over de grote opperbevelhebber van het kwaad.

Met die mededeling begint het verhaal van Jezus.

Waarom staat het er zo kort? Want de twee verzen over Jezus in de woestijn lijken tussen neus en lippen door verteld, terwijl er eigenlijk iets ontzettend belangrijks mee wordt gezegd!

Het doet me denken aan wat ik wel eens meemaak: ik heb iemand een tijdje niet gesproken en vraag: 'Hoe gaat het?' En iemand begint te vertellen over allemaal leuke dingen, en zegt ergens midden in het verhaal: 'en ik was ook nog opgenomen in het ziekenhuis en ben geopereerd', heel kort, en vertelt dan weer verder over de leuke dingen... Dat iemand uitverteld is en je achteraf denkt: 'he?! een operatie, opname in het ziekenhuis?! dat moet toch heel ingrijpend zijn geweest! Maar iemand vertelde het net alsof het niet bijzonder is.

Het Marcusevangelie vertelt dat Jezus de verleidingen van het kwaad doorstaat in de woestijn net alsof het niet bijzonder is. Maar het is groot nieuws! Dat Jezus ongebroken uit de woestijn stapt, uit de strijd met de prins van de demonen!

Worsteling

Bij de mededeling over Jezus in de woestijn is het net als bij die persoon die even tussen neus en lippen iets heel ingrijpends vertelt: dat je denkt: 'is het nog belangrijk om naar dat moment terug te gaan?'

Maar de tekst geeft weinig ruimte om er bij stil te staan.

En dat maakt het ook wel moeilijk om deze bijbeltekst toe te passen op hoe we vandaag de 40dagentijd ingaan. We zijn in onze tijd zo gewend geraakt dat alles via de ervaring verteld wordt en via de persoonlijke beleving.

Ik weet nog goed hoe de 'traan van Maxima' tijdens haar huwelijksdienst groot nieuws was. Dat zo'n intiem moment gefilmd mocht worden! Daar brak toch een hele discussie over los of dat wel gepast was om die persoonlijke ervaring zo duidelijk in beeld te brengen. Dat was 19 jaar geleden. Inmiddels is het normaal dat de privé-momenten uit de levens van mensen in beeld worden gebracht en we erin meeleven.

We willen tijdens de 40dagentijd meeleven met de weg van Jezus naar het kruis. Het liefst via de ervaring, want dat raakt: Hoe hij worstelde met het kwaad, hoe hij als rechtvaardige leed onder het onrecht in de mensenwereld. Het maakt Jezus een mens als wij.

Maar het Marcusevangelie neemt ons aan het begin van het verhaal van Jezus dus niet mee in zijn menselijkheid, zijn worsteling, zijn vragen en twijfels. We kunnen dus door dit verhaal ook niet met Jezus

mee zoeken en strijden; vragen, ontwikkelen, 'een beetje' geloven, of heen en weer bewegen tussen overtuiging en onzekerheid.

MP1: Jezus in de woestijn als fundament waar al het leven op rust

Want het Marcusevangelie zet een helder statement aan het begin. Dat is niet buigzaam. Het is als in beton gegoten: de boodschap dat Jezus de geliefde Zoon is, en het kwaad overwint.

Dit kan bijna niet anders dan helder&kort worden verteld, omdat het het fundament is, waarop de rest van het verhaal over Jezus rust.

En in het vervolg wordt het ook niet meer zo helder verteld als hier in het begin. Het Zoonschap van Jezus en zijn macht over het kwaad is steeds verborgen in zijn leven en valt onder de mantel van het 'Messiasgeheim'. Want Jezus zelf draagt in Marcus de mensen steeds weer opnieuw op, dat ze zijn macht geheim houden en niet doorvertellen dat hij de redder van de wereld is. Waarom? Omdat dat alleen begrepen kan worden in het geheel van zijn leven en sterven en opstaan – en dus alleen via de ingang van het geloof daarin.

De ervaring van wat het dus allemaal te betekenen heeft, wat Jezus de wereld heeft gebracht, die kan dus pas komen nadat we de hele route hebben afgelegd, van 40dagen tot en met het feest van de opstanding.

Nu, aan het begin wordt het fundament gelegd.

Daar rust alles op.

En het is heel helder: de Geliefde, zal niet zwichten. Het nieuwe begin van God, Christus, rust op de fundamentele kracht van het goede.

Genesis: nieuw leven onder het voorteken van Gods onvoorwaardelijke JA

Het eerste bijbelboek, Genesis, brengt ons terug naar die zelfde kracht. In een ander oorsprongsverhaal: over de grondslag van het bestaan van de wereld en alle levende wezens.

En het fundament dat gelegd wordt bij dit begin, zie je aan het teken van een boog in de wolken.

Heel toevallig koos Ariëlle van de week een boekje over Noach uit. Of ik dat wilde voorlezen. En in dit boekje las ik hardop dat de regenboog het teken is waaraan je kunt zien dat God ons altijd zal beschermen. De regenboog is er dus voor de mensen. Wij, mensen, worden er door de regenboog steeds opnieuw aan herinnerd dat God ons niet in de steek laat.

En dat is natuurlijk mooi als dat zo werkt: als je een regenboog ziet, dat je dan aan God denkt!

Maar het mooie van het verhaal uit Genesis 9, zoals we dat vanmorgen hoorden, is nu juist, dat niet de mensen aan Gods beloften hoeven te denken, maar dat de boog GóD zelf, aan zijn eigen belofte herinnert.

Elke keer dat de wereld aan rampspoed ten onder dreigt te gaan, en wolken zich opstapelen, zal God dat niet laten gebeuren. Want dan verschijnt de boog waarmee God zijn eigen belofte hoog houdt.

Daar begint het mee, in Genesis: met de belofte dat God de aarde en alle dieren en mensen bewaart.

Die belofte staat ijzersterk aan het begin. Ook nu. In deze 40dagentijd waarin we stil willen staan bij het lijden.

De 40dagentijd als oud&nieuw: leven vanuit de kracht van het goede

We zijn nog midden in de crisis. Bijbels gesproken: in de woestijn. Op een startpunt, een begin van de 40dagentijd, tussen oud & nieuw.

Kijken we achter ons, naar de sporen van afgelopen jaar. Dan zie ik hoe het ploeteren was. Hoe we ontzettend ons best hebben gedaan, maar al het optimisme steeds ook weer geremd werd.

Kijken we vooruit naar het beloofde land, een land zonder crisis, dan zie ik dat we er *nóg* niet zijn. Ik zie wel dat verlossende punt in de toekomst. Het hopen en wachten op het moment dat iedereen gevaccineerd is. En we weer vrij zijn. Maar wanneer en of wij persoonlijk dat punt van bevrijding zullen halen, weten we niet. En er stapelen zich boven deze toekomst ook nieuwe wolken op van economische moeite, die dreigend hangen boven de sectoren en bedrijven die het zwaar te verduren hebben.

Op dit punt vandaag, tussen oud en nieuw, roept het evangelie naar Marcus ons op: keer je om, verander je leven!

Op het moment dat Jezus dit woord spreekt, betekent deze oproep tot omkering niet langer dat we ons bezinnen op wat er het afgelopen jaar allemaal mis is gegaan. En om vergeving vragen voor de verantwoordelijkheid die wij daarvoor dragen - naar de oproep van Johannes de Doper.

Het betekent ook niet een staren naar een ideale toekomst, een koninkrijk van God dat nog moet komen, en ons verlost van de crisis; Een nieuwe wereld brengt.

Niet omdat dit terugkijken en vooruitkijken niet belangrijk is. Maar, omdat de kern van de verkondiging van Gods woord ons richt naar wat daar nog voor en onder ligt: het fundament door God als een teken aan de hemel gesteld en in Jezus verwoord als het goede nieuws van Gods koninkrijk! Vreugde dus.

Daartoe worden we vandaag geroepen: tot inkeer dat ook ons leven begint met goed nieuws. Dat de oorsprong van al het leven vreugde is. Omdat de trouw van God aan mensen zonder voorwaarden komt. En het leven hiermee rust op het fundament van het goede nieuws dat het koninkrijk van God is aangebroken.

Dat verandert alles. Als dat de basis is en je leeft vanuit de ijzersterke kracht van het goede.

Slot

Vanuit deze krachtige mededeling; dat niet het kwaad maar Gods goedheid de grondslag van ons leven is, begint onze veertigdagen tijd.

Vanuit deze krachtige mededeling begint Jezus aan zijn levensweg. En zal hij alles wat hem remt en alle aanvechting en het gevoel van godverlatenheid doorstaan. Omdat zelfs op het punt dat de ervaring hem niet meer bij de oorsprong van het goede brengt, God hem nabij blijft. En ons via hem bindt aan het woord van God dat vreugde is. **Amen.**